

Undervisningsministeriet
Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte
14. marts 2007

Udkast

Forslag

til

Lov om ændring af lov om statens uddannelsesstøtte (SU-loven)
(Udlandsstipendium)

§ 1

I lov om statens uddannelsesstøtte (SU-loven), jf. lovbekendtgørelse nr. 628 af 23. juni 2005, som ændret ved § 1 i lov nr. 312 af 19. april 2006, § 21 i lov nr. 404 af 8. maj 2006 og § 8 i lov nr. 516 af 7. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. § 1, stk. 3, ophæves og i stedet indsættes:

»Stk. 3. Uddannelsessøgende kan få uddannelsesstøtte i form af udlandsstipendium til studieophold i udlandet som led i en dansk videregående uddannelse eller til en hel uddannelse på kandidatniveau i udlandet, jf. afsnit I a.

Stk. 4. Uddannelsesstøtte til uddannelse indtil kandidatgrad eller magisterkonferensgrad samt udlandsstipendium til studieophold i udlandet som led i en dansk videregående uddannelse eller til uddannelse på kandidatniveau i udlandet administreres af Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte (styrelsen).«

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

2. I § 12, stk. 2, 1. pkt., ændres »konto i et pengeinstitut i Danmark« til: »Nemkonto«.

3. Efter § 46 indsættes:

»Afsnit I a

Udlandsstipendium

Kapitel 11 a

Betingelser, administration og klageadgang

§ 46 a. Uddannelsessøgende kan efter ansøgning få udlandsstipendium som tilskud til betaling af studieafgift til en uddannelsesinstitution i udlandet, hvis de

- 1) har ret til uddannelsesstøtte til studieophold i udlandet som led i en dansk videregående uddannelse efter regler fastsat i medfør af § 3, stk. 6, eller
- 2) har ret til uddannelsesstøtte til en hel videregående uddannelse på kandidatniveau i udlandet efter regler fastsat i medfør af § 4, stk. 1.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan efter forhandling med ministeren for videnskab, teknologi og udvikling og kulturministeren fastsætte nærmere regler om, hvilke hele videregående uddannelser i udlandet der kan gives udlandsstipendium til, og kan herunder bestemme, at kun uddannelser på bestemte uddannelsesinstitutioner i udlandet kan give ret til udlandsstipendium.

Stk. 3. Uddannelsessøgende, der har ret til uddannelsesstøtte til studieophold i udlandet som led i videregående uddannelser, som kulturministeren og økonomi- og erhvervsministeren har fastsat regler om, har ret til udlandsstipendium, hvis undervisningsministeren har godkendt dette efter aftale med den pågældende minister.

§ 46 b. Udlandsstipendium kan højst gives i to år i en uddannelsesperiode, der svarer til 120 ECTS-point. Udlandsstipendium til studieophold i udlandet i forbindelse med en uddannelse, der er udbudt efter lov om korte videregående uddannelser (erhvervsakademiuddannelser), kan dog højst gives i ét år i en uddannelsesperiode, der svarer til 60 ECTS-point.

Stk. 2. Udlandsstipendium kan enten bruges i forbindelse med et studieophold i udlandet, jf. § 46 c, eller en uddannelse på kandidatniveau i udlandet, jf. § 46 d, eller fordeles mellem disse.

§ 46 c. Uddannelsessøgende, der opfylder betingelserne i § 46 a, stk. 1, nr. 1, kan få udlandsstipendium til studieophold i en periode, der svarer til det antal ECTS-point, som den danske uddannelsesinstitution på forhånd har godkendt som meritgivende i uddannelsen i Danmark, jf. dog § 46 b.

Stk. 2. Udlandsstipendiet udgør den faktiske studieafgift, dog højst et beløb, der svarer til statstilskuddet eller bevillingen, som den danske uddannelsesinstitution modtager for den uddannelsessøgende, der er optaget på uddannelsen. Hvis der helt eller delvist gives tilskud til betaling af studieafgiften fra andre, fradrages dette tilskud i den faktiske studieafgift.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om opgørelsen af den faktiske studieafgift og statstilskuddet eller bevillingen. Undervisningsministeren kan endvidere fastsætte regler om, at uddannelsesinstitutionen kan træffe den endelige administrative afgørelse om opgørelsen af udlandsstipendiets størrelse.

§ 46 d. Uddannelsessøgende, der opfylder betingelserne i § 46 a, stk. 1, nr. 2, kan få udlandsstipendium til en hel uddannelse på kandidatniveau i den normerede studietid for uddannelsen i udlandet, jf. dog § 46 b.

Stk. 2. Udlandsstipendiet til en hel videregående uddannelse på kandidatniveau udgør den faktiske studieafgift, dog højst et beløb, der svarer til statstilskuddet eller bevillingen til danske uddannelsesinstitutioner for tilsvarende uddannelser. Hvis der helt eller delvist gives tilskud til betaling af studieafgiften fra andre, fradrages dette tilskud i den faktiske studieafgift.

Stk. 3. Retten til udlandsstipendium til en hel videregående uddannelse på kandidatniveau er betinget af, at den uddannelsessøgende ved begyndelsen af uddannelsen i udlandet har mindst 5 klip eller slutlånsrater, jf. kapitel 5, til rådighed for hver uddannelsesperiode, der svarer til 30 ECTS-point.

Stk. 4. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om opgørelsen af den faktiske studieafgift og statstilskuddet eller bevillingen.

§ 46 e. Udlandsstipendium tildeles foreløbigt, når den uddannelsessøgende opfylder betingelserne herfor. Den endelige tildeling er betinget af, at studieafgiften er betalt til uddannelsesinstitutionen i udlandet. Foreløbigt udlandsstipendium, der ikke kan tildeles endeligt, kræves tilbagebetalt efter § 31 og regler fastsat i medfør heraf.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om betingelserne for den endelige tildeling af udlandsstipendium.

§ 46 f. Udlandsstipendium udbetales til den uddannelsessøgendes Nemkonto. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om udbetaling af udlandsstipendium, herunder om udbetalingsterminer. Undervisningsministeren kan endvidere fastsætte regler om, at udbetaling af udlandsstipendium til studieopholdets eller uddannelsens andet år kan gøres afhængig af den studerendes studiemæssige fremdrift i udlandet.

§ 46 g. Styrelsen kan hos skattemyndighederne og andre offentlige myndigheder eller private institutioner indhente oplysninger om den uddannelsessøgende, der er nødvendige for tildeling og tilbagebetaling af udlandsstipendium.

Stk. 2. Styrelsen kan til uddannelsesinstitutionerne og til andre offentlige myndigheder videregive oplysninger om de uddannelsessøgende, der er nødvendige for vejledning og afgørelse om udlandsstipendium.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om

- 1) adgang til at indhente oplysninger efter stk. 1 og 2 og kan herunder fastsætte, hvilke oplysninger der skal gives i elektronisk form,
- 2) indhold og udformning af ansøgninger,
- 3) ansøgningsfrister og
- 4) krav til den uddannelsessøgendes dokumentation for optagelse, forhåndsgodkendelse af merit, studieafgiften, tilskud til betaling af studieafgiften fra andre og den studiemæssige fremdrift i udlandet.

Stk. 4. Den uddannelsessøgende skal oplyse navn, adresse og personnummer ved ansøgning om udlandsstipendium og ved henvendelse i øvrigt i en sag til styrelsen og Økonomistyrelsen.

§ 46 h. Styrelsen træffer den endelige administrative afgørelse efter bestemmelserne i afsnit I a, jf. dog § 46 c, stk. 3, 2. pkt. Afgørelser, som styrelsen har truffet efter § 46 a, stk. 1, § 46 d, stk. 3, og § 46 e, stk. 1, og regler fastsat i medfør heraf, kan dog indbringes for Ankenævnet for Uddannelsesstøtten efter bestemmelserne i § 46, stk. 2 og 3.«

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2007.

Stk. 2. Loven finder anvendelse for studieophold og hele uddannelser på kandidatniveau i udlandet, som den uddannelsessøgende påbegynder den 1. august 2008 og senere.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslagets baggrund

Lovforslaget fremsættes som opfølgning på aftalen af 20. juni 2006 mellem regeringen og Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre om fremtidens velstand, velfærd og investeringer i fremtiden (velfærdsaftalen) og aftalen af 2. november 2006 om udmøntning af globaliseringspuljen – opfølgning på velfærdsaftalen. Af aftaleteksten fremgår:

”I dag begrænses mange studerendes mulighed for at få meritgivende kortere studieophold på en udenlandsk videregående uddannelsesinstitution af kravet om ligevægt i udvekslingsordningerne. Danske studerende, som vil læse en del af deres danske uddannelse i udlandet, finansierer derfor i visse tilfælde selv deltagerbetalingen. Der etableres en ny stipendieordning til studieophold i udlandet, der er fuldt meritgivende som en del af en dansk uddannelse. Uddannelsernes kvalitet sikres ved kravet om, at studieopholdet skal forhåndsgodkendes som fuldt meritgivende af den studerendes danske uddannelsesinstitution.

Udlandsstipendiet skal gå til hel eller delvis dækning af studieafgiften i udlandet og kan højst svare til taxametertilskuddet til samme uddannelsesforløb på en tilsvarende uddannelse i Danmark. De studerende kan samtidig få deres SU med.

For studerende på en kort videregående uddannelse (KVU) kan udlandsopholdet højst have en varighed på et år, mens en studerende på en mellemlang videregående uddannelse (MVU) kan have et ophold på en udenlandsk uddannelsesinstitution af en varighed på højst to år.

For studerende på universitetsuddannelserne kan stipendiet opnås i maksimalt to år. De to år kan anvendes enten på bacheloruddannelsen eller på kandidatuddannelsen eller fordeles på de to uddannelser.

Hvis en studerende anvender de to år på at tage kandidatuddannelse i udlandet, skal den udenlandske uddannelse være godkendt af en dansk myndighed. Udmøntningen af godkendelsesproceduren drøftes med Rektorkollegiet.

Udlandsstipendieordningen evalueres efter tre år, hvorefter forligskredsen drøfter de indvundne erfaringer. I evalueringen indgår, om uddannelsesinstitutionernes bevillinger påvirkes på en sådan måde, at det svækker kvaliteten af undervisningen.”

2. Gældende regler om statens uddannelsesstøtte (SU) til hele uddannelser i udlandet og studieophold som led i en dansk uddannelse

Den danske uddannelsespolitik var i en lang periode præget af et ønske om at være selvforsynende inden for alle uddannelsesområder. I slutningen af 1980'erne opstod et behov for ”kandidater” inden for uddannelsesområder, som ikke blev udbudt i Danmark. På den baggrund blev der åbnet mulighed for at tildele SU til uddannelsessøgende i uddannelser, der ikke fandtes i Danmark. Først i begyndelsen af 1990'erne blev der mere generelt åbnet for SU til hele uddannelser i udlandet ud fra en uddannelsespolitisk betragtning om, at internationalisering bør fremmes gennem støttemulighederne.

Ved uddannelse i Norden gives SU efter samme regler som ved uddannelse i Danmark. Ved uddannelse i lande uden for Norden gives der som udgangspunkt kun SU til videregående uddannelser. Der gives stipendium og eventuelt studielån i indtil 4 år samt slutlån i 12 måneder. Er uddannelsen normeret til mere end 4 år, kan den uddannelsessøgende kun få stipendium og eventuelt studielån til de sidste 4 år af uddannelsen. SU gives til uddannelser i udlandet, som er offentligt anerkendte i studielandet, som ville kunne blive offentligt anerkendte i Danmark, og som giver erhvervskompetencer, der umiddelbart kan finde almindelig anvendelse i Danmark.

Studieophold i udlandet betragtes i SU-henseende derimod som en del af den danske uddannelse. Det har siden 1970'erne været muligt at få SU til studieophold, der kunne indgå som en del af en dansk uddannelse.

Udgangspunktet i forbindelse med tildeling af støtte til hele uddannelser i udlandet var, som nævnt ovenfor, oprindeligt at give støtte til uddannelser, der ikke kunne tages i Danmark. Denne tanke er bevaret i begrænsningen af det eksisterende supplerende stipendium som tilskud til dækning af betaling for undervisning. Der kan således kun gives supplerende stipendium til en hel uddannelse i udlandet, hvis uddannelsen skønnes at dække et særligt erhvervsbehov i Danmark, og der ikke findes en uddannelse med samme erhvervsigte her. Det supplerende stipendium gives således kun til et meget begrænset antal uddannelser i udlandet.

De gældende regler om supplerende stipendium som tilskud til dækning af betaling for undervisning og støtte til hele uddannelser i udlandet fremgår af § 4, § 7, stk. 5 og 6, og § 11 i SU-loven og § 6, stk. 8, og kapitel 19 i SU-bekendtgørelsen nr. 349 af 20. april 2006, mens de gældende regler om uddannelsesstøtte til studieophold i udlandet som en del af en dansk uddannelse fremgår af § 65 i SU-bekendtgørelsen.

I de nordiske lande er videregående uddannelser som udgangspunkt gratis. I det øvrige Europa betales højst en moderat studieafgift på offentlige uddannelsesinstitutioner, undtagen i England, hvor studieafgiften både på offentlige og private universiteter og colleges ligger væsentligt over gennemsnittet i det øvrige Europa. I lande uden for Europa betales betydeligt højere studieafgifter.

3. Lovforslagets indhold

Med lovforslaget udvides uddannelsesstøtten med et skattefrit udlandsstipendium, der giver flere uddannelsessøgende fra Danmark økonomisk mulighed for at tage et studieophold i udlandet som led i en dansk videregående uddannelse eller en hel videregående uddannelse på kandidatniveau på en udenlandsk uddannelsesinstitution. Da ordningen kun omfatter uddannelsessøgende, der er studerende ved videregående uddannelser, benævnes de uddannelsessøgende lige som i ovennævnte aftaletekst i det følgende som studerende. Ordningen vil betyde, at de studerende kan tage såvel uddannelsesstøtte til dækning af leveomkostninger (SU) som en særlig, øremærket uddannelsesstøtte (udlandsstipendium) med til hel eller delvis finansiering af studieafgift til studieopholdet eller uddannelsen på kandidatniveau i udlandet.

Udlandsstipendiet gives til betaling af den faktiske studieafgift i udlandet, men kan højst svare til statstilskuddet eller bevillingen til den uddannelse i Danmark, som studieopholdet er en del af. For så vidt angår hele uddannelser på kandidatniveau i udlandet, kan udlandsstipendiet højst svare til statstilskuddet til en tilsvarende uddannelse i Danmark. Har den studerende fået tilskud til dækning af studieafgiften fra andre, fx gennem en privat fond, vil dette tilskud blive fradraget i den faktiske studieafgift i udlandet. Der kan således ikke ske udbetaling af udlandsstipendium, hvis tilskud fra anden side dækker hele studieafgiften i udlandet. Er tilskuddet fra anden side imidlertid mindre end eller lig med forskellen mellem den faktiske studieafgift og statstilskuddet eller bevillingen, vil det ikke påvirke udlandsstipendiets størrelse. Hvis betalingen er højere end det danske statstilskud eller bevilling, skal den studerende selv skaffe finansiering for resten af udgiften.

3.1. Ordningens udformning

Det foreslås, at der kan gives i alt to års udlandsstipendium. Udlandsstipendium kan bruges enten til studieophold som led i en dansk uddannelse eller til hele uddannelser på kandidatniveau i udlandet eller fordeles mellem disse. Studerende ved uddannelser, der er udbudt efter bestemmelserne i lov om korte videregående uddannelser (erhvervsakademiuddannelser), kan dog højst få udlandsstipendium i ét år.

Det er et krav for at give udlandsstipendium, at den studerende opfylder betingelserne for at få SU efter de generelle regler, der gælder for henholdsvis retten til SU til studieophold i udlandet og retten til SU til en hel uddannelse i udlandet. For hele uddannelser i udlandet på kandidatniveau er det en yderligere betingelse, at den studerende har et tilstrækkeligt antal måneder med SU (stipendium eller slutlånsrater) tilbage til at gennemføre uddannelsen i udlandet. Den studerende har dog mulighed for at fravælge klip. Undervisningsministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler herom.

Udlandsstipendiet er efter forslaget ikke gjort afhængigt af den studerendes indkomst. Det betyder, at der ikke foretages reduktion i udlandsstipendiet i forbindelse med indkomstkollen af SU. En nedsættelse af støtten i forbindelse med indkomstkollen for det enkelte støtteår ville være uhensigtsmæssig, da udlandsstipendiet gives som tilskud til en faktisk betaling for studieafgift.

Det foreslås, at udlandsstipendiet tildeles foreløbigt, når den studerende opfylder betingelserne herfor. Udlandsstipendiet tildeles først endeligt, når den studerende ved kvittering eller lignende har dokumenteret, at studieafgiften til studieopholdet eller uddannelsen på kandidatniveau er betalt til den udenlandske uddannelsesinstitution.

Udlandsstipendium, der ikke kan tildeles endeligt, kræves tilbagebetalt på samme vilkår som SU, der ikke kan tildeles endeligt.

Udgangspunktet for den foreslåede udmøntning af ordningen, har været et ønske om at give de studerende, som vælger at benytte muligheden for et studieophold i udlandet, vilkår, som i størst muligt omfang modsvarer de vilkår, der gælder for studerende, der tager hele uddannelsen i Danmark.

Der foreslås derfor en ren stipendieordning, hvori der ikke indgår elementer af lån eller krav om tilbagebetaling ved manglende fremdrift og/eller merit for den gennemførte uddannelse. Det betyder, at udlandsstipendiet tildeles forud med henblik på betaling af studieafgift.

Det er hensigten at fastsætte regler om, at udlandsstipendium normalt højst kan udbetales for ét år ad gangen. Det er desuden hensigten at fastsætte regler om, at udbetaling af udlandsstipendium til uddannelsens eller studieopholdets andet år gøres afhængig af den studerendes studiefremdrift, således at der ikke udbetales udlandsstipendium til samme uddannelsesdel mere end én gang.

3.1.1. Godkendelse af studieophold i udlandet som led i en dansk videregående uddannelse som berettigende til udlandsstipendium

Retten til udlandsstipendium til studieophold i udlandet som led i en dansk videregående uddannelse afhænger af retten til SU til studieophold efter SU-bekendtgørelsens § 65. Heraf følger, at den studerende skal have ret til SU efter de regler, der gælder for SU til uddannelse i Danmark, samt at den danske uddannelsesinstitution har godkendt studieopholdet som led i den danske uddannelse. Dette betyder, at studieopholdet skal give fuld merit i den danske uddannelse. For at kunne berettige til SU kræves derfor, at studieopholdet kan forhåndsgodkendes af den danske uddannelsesinstitution som fuldt meritgivende i den danske uddannelse, inden den studerende påbegynder studieopholdet i udlandet. Herved sikres kvalitet og relevans af opholdet.

Den danske uddannelsesinstitution træffer afgørelsen om forhåndsgodkendelse af merit. Afgørelser om merit i uddannelser på undervisningsministerens og kulturministerens områder kan indbringes for Kvalifikationsnævnet, jf. 5 a i lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 74 af 24. januar 2003, som foreslået ændret ved § 1, nr. 4, i lovforslag nr. L 97, fremsat af undervisningsministeren den 30. november 2006 (Udvidelse af kvalifikationsnævnets kompetence) (Folketingstidende 2001-02, 2. samling: Folketingets forhandlinger spalte 4885, 6712 og 7041, tillæg A spalte 4504, tillæg B spalte 933, tillæg C spalte 495 – lov nr. 415 af 6. juni 2003). Afgørelser om merit, herunder om forhåndsmérit i uddannelser på ministeren for videnskab, teknologi og udviklings område kan indbringes for universitære klageorganer. Afgørelser om meritgodkendelse af uddannelser på økonomi- og erhvervsministerens område træffes af Søfartsstyrelsen, hvis der er tale om merit for fag, der er bestået i udlandet.

Uddannelsesinstitutioner, der er bemyndiget til at træffe afgørelse om retten til SU, træffer selv afgørelse om retten til udlandsstipendium. Styrelsen træffer afgørelse om retten til SU til uddannelse på uddannelsesinstitutioner, der ikke er bemyndiget jf. § 42 i SU-loven og § 71, stk. 1, i SU-bekendtgørelsen om uddannelsesstedernes administration af SU. Styrelsen træffer desuden afgørelse om ligestilling af udenlandske statsborgere med danske statsborgere i støttedmæssig henseende, jf. kapitel 20 (særlige bestemmelser for uddannelsessøgende, der ikke er danske statsborgere) i SU-bekendtgørelsen.

3.1.2. Godkendelse af hele uddannelser i udlandet på kandidatniveau som berettigende til udlandsstipendium

Relevans og kvalitet af de korte studieophold i udlandet sikres ved, at studieopholdet skal forhåndsgodkendes som fuldt meritgivende af den studerendes danske uddannelsesinstitution, jf. ovenfor. Det er hensigten, at relevans og kvalitet af hele uddannelser i udlandet sikres ved en dansk myndigheds godkendelse.

Det foreslås med ordningen, at godkendelse af hele uddannelser i udlandet varetages af styrelsen og tager udgangspunkt i betingelser om, at den udenlandske uddannelse er på kandidatniveau, og at uddannelsen og uddannelsesinstitutionen opfylder nærmere fastsatte krav om kvalitet og relevans.

Der er afsat globaliseringsmidler på i alt 12 mio. kr. i 2008 og 15 mio. kr. i 2009 til begge udlandsstipendieordninger, heraf op til 2 mio. kr. i 2008 og 5 mio. kr. i 2009 til hele uddannelser på kandidatniveau, hvor den studerende ikke er indskrevet på en dansk uddannelsesinstitution.

Det foreslås, at undervisningsministeren bemyndiges til efter forhandling med ministeren for videnskab, teknologi og udvikling og kulturministeren at fastsætte regler om, at godkendelse af den konkrete uddannelse sker ud fra en til ordningen knyttet oversigt over internationalt anerkendte universiteter m.fl., som tilbyder uddannelser af meget høj faglig kvalitet og relevans (positivliste). Det bliver ligeledes med lister muligt at foretage uddannelsespolitiske prioriteringer i forbindelse med tildelingen.

Selv på fremragende udenlandske uddannelsesinstitutioner kan der findes uddannelser, der af forskellige grunde ikke bør udløse udlandsstipendier. Det foreslås derfor at bemyndige undervisningsministeren til efter forhandling med ministeren for videnskab, teknologi og udvikling og kulturministeren tillige at udarbejde en oversigt – en negativliste – over uddannelser, som ikke kan udløse udlandsstipendier på institutioner, der ellers er omfattet af positivlisten. På denne oversigt kan fx optages uddannelser, hvor der fra centralt hold er fastsat maksimale optagelsestal i Danmark.

For de uddannelser i Danmark, hvor der fra centralt hold sættes grænser for antallet af optagne studerende begrundet i et snævert arbejdsmarked og stor arbejdsløshed, skal der tages særlige forholdsregler for at begrænse kandidatproduktionen i udlandet. Tildelingen på sådanne områder kan begrænses til de allerbedste udenlandske uddannelsesmiljøer, hvor der højst kan forventes optaget ganske få talentfulde studerende fra Danmark.

Det er hensigten, at undervisningsministeren efter forhandling med ministeren for videnskab, teknologi og udvikling og kulturministeren varetager den overordnede styring af ordningen gennem fastlæggelse af oversigter over institutioner og uddannelser, der kan være berettigede til udlandsstipendium.

Opstilling af positivlisten kan ske med udgangspunkt i internationale standarder. Det uddannelses- og forskningspolitiske mål bør være at supplere det danske uddannelsesbillede med udenlandske uddannelser af særlig høj kvalitet, herunder på vidensområder, hvor Danmark ikke er førende. Der vil også kunne sikres en geografisk spredning, så der opnås en passende dækning af verdensdele, som er i hastig vækst, og hvis kultur, sprog og viden er særligt relevant at tilegne sig gennem studier på de bedste universiteter i Fjernøsten, Østeuropa m.fl.

Det er hensigten i udgangspunktet at opstille en positivliste på omkring 100 uddannelsesinstitutioner, hvis uddannelser på kandidatniveau med de undtagelser, der følger af negativlisten, giver adgang til udlandsstipendium. Listen kan udarbejdes, så den omfatter de 50-100 bedste universiteter fra en rankingliste, som fx THES (Times Higher Education Supplement). For at sikre et europæisk perspektiv kan den suppleres med de 50 bedste europæiske og fx de 10 bedste universiteter inden for hvert hovedområde og dets fag. Et kommende akkrediteringsråd og andre fagkyndige kan tænkes inddraget i arbejdet med opstillingen af listerne. Oversigterne forudsættes justeret i takt med de indvundne erfaringer.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Der er en mangeårig tradition for, at unge danskere søger til udlandet under hele eller en del af deres vidergående uddannelse. Staten yder SU til leveomkostninger efter allerede gældende regler, mens det er op til den studerende selv at dække eventuelle studieafgifter og øvrige omkostninger ved udlandsopholdet. Studiefgiften bortfalder dog i det omfang, studieopholdet er omfattet af en udvekslingsaftale mellem den udenlandske og den danske uddannelsesinstitution, idet staten til gengæld betaler for den studerende fra udlandet.

Den nye ordning med etablering af udlandsstipendier til hel eller delvis dækning af studieafgifter i udlandet øger støtten til

- studerende, der er optaget på udenlandske kandidatuddannelser af høj kvalitet og

- studerende, der er optaget på danske uddannelser, som ønsker studieophold uden for de indgåede udvekslingsaftaler.

Herved får flere studerende bedre mulighed for uddannelse på de bedste udenlandske institutioner, som ofte har meget høje studieafgifter, der kan være vanskelige at finansiere af private midler. Samfundsvidenskabelige uddannelser i udlandet på kandidatniveau er ofte forholdsmæssigt dyrere end teknisk/naturvidenskabelige set i relation til det danske statstilskud til disse uddannelser. Dette vil kunne medvirke til, at studerende i højere grad vælger at tage teknisk/naturvidenskabelige kandidatuddannelser i udlandet. Effekten er behæftet med usikkerhed, men kan dog tage udgangspunkt i det kendte antal SU-modtagere i udlandet efter de gældende regler.

I 2005 var der knap 1000 SU-modtagere svarende til 680 årsstuderende under (hel) uddannelse på kandidatniveau i udlandet. Heraf har ca. 200 SU-modtagere, der svarer til ca. 140 årsstuderende, valgt at studere på udenlandske universiteter, som kan forventes omfattet af en positivliste på ca. 100 institutioner. Knap 100 af disse studerende, som var under uddannelse uden for Norden, har hidtil betalt selv, men vil fremover være berettiget til udlandsstipendium på gennemsnitligt 55.000 kr. (2007-niveau) pr. årsstuderende. Opgjort i merudgifter vil denne såkaldte dødvægt udgøre ca. 1 mio. kr. i 2008, ca. 4 mio. kr. i 2009 og ca. 5 mio. kr. i 2010, når ordningen er fuldt implementeret. Ordningen indebærer, at flere studerende fremover vil søge optagelse på de bedste universiteter, men her er den internationale konkurrence om pladserne hård. Der forventes et årligt optag på i størrelsesordenen 150 studerende svarende til en bestand på ca. 300 årsstuderende i ligevægt, og at de, som selv betalte studieafgifter, vil udgøre omkring en tredjedel heraf.

I 2005 var der ca. 3.500 SU-modtagere, der svarer til ca. 2.400 årsstuderende, på studieophold i udlandet. Der findes ikke oplysninger om, hvorvidt de selv betalte studieafgifter eller var dækket af udvekslingsordninger. Det er derfor særdeles vanskeligt at skønne over det fremtidige træk på udlandsstipendier og den heri indeholdte dødvægt. Det vurderes, at ordningen vil udløse udlandsstipendier til ca. 400 årsstuderende i efteråret 2008 voksende til mindst 1.000 årsstuderende i løbet af et par år, og at de, som selv ville have betalt studieafgifter, vil udgøre omkring 15-20 pct. heraf. Udlandsstipendiets størrelse vil afhænge af de – ofte dyre - studie-afgifter på de efterspurgte institutioner og især af taxametertilskuddet til de uddannelser, som de studerende ikke finder dækket tilstrækkeligt ind gennem udvekslingsaftaler. Der er forudsat en gennemsnitstakst på 55.000 kr. pr. årsstuderende.

Stipendieudgifter ud over dødvægten forudsættes i princippet kompenseret gennem sparede taxametertilskud til tilsvarende uddannelser i Danmark. Forudbetaling af udlandsstipendier svarende til den af institutionen meddelte forhåndsmerit må dog forudses at indebære et tab, idet en del af de studerende på studieophold i udlandet erfaringsmæssigt kun gennemfører dele af de uddannelsesmoduler, som der er givet forhåndsmerit til. Staten må derfor betale dobbelt for de dele af studieopholdene i udlandet, som ikke giver endelig merit, hvilket skønnes at indebære merudgifter i størrelsesordenen 30 pct. af de bagudbetalte taxametertilskud eller ca. 1,1 mio. kr. i 2010, 5,2 mio. kr. i 2011 og 12,3 mio. i 2012, stigende til 18,0 mio. i 2015.

Administration af den nye ordning kræver engangsudgifter til IT-udvikling. Det skal bl.a. sikres, at den enkelte studerendes forbrug af udlandsstipendier ikke overskrider de tidsmæssige rammer i lovforslaget, herunder den samlede ramme på to studieår. Etableringsudgifterne til IT-understøttelsen af ordningen vurderes at udgøre ca. 2,0 mio. kr.

Der vil være driftsudgifter til information og vejledning til de studerende og til understøttelse af uddannelsesinstitutionernes administration samt til at administrere udlandsstipendieordningen – herunder til at behandle ansøgninger og fastsætte, hvilken taxametersats der skal udbetales efter. Endvidere vil der være driftsudgifter til administration af SU som følge af den forventede øgede udrejse - herunder til sagsbehandling om godkendelse af uddannelser i udlandet som er berettigende til SU, og behandling af ændringsansøgninger.

Endelig vil der være udgifter til den statistiske overvågning og evaluering af administrationen af ordningerne og deres uddannelsesmæssige effekt. De samlede årlige driftsudgifter anslås til 1,6 mio. kr., hvoraf løn udgør 1,1 mio. kr. og øvrig drift 0,5 mio. kr.

De samlede udgifter til ordningerne finansieres dels af de afsatte globaliseringsmidler i 2008 og 2009 på hhv. 12,0 og 15,0 mio. kr., dels af en automatisk nedgang i antallet af udbetalte taxametertilskud til universi-

(mio. kr.)								
Merudgift ved tab af ECTS-point	-	-	1,1	5,2	12,3	15,8	17,6	18,0
Udgifter i alt	12,0	15,0	17,7	21,8	28,9	32,4	34,2	34,6

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget har ingen økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

6. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

7. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

9. Lovovervågning

Det følger af aftalen af 2. november 2006 om udmøntning af globaliseringspuljen, at udlandsstipendieordningen evalueres efter tre år. Den foreslåede ændring af SU-loven vil derfor blive omfattet af lovovervågning. Som led i denne overvågning vil Undervisningsministeriet sammen med Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling i folketingsåret 2011-2012 gennemføre en undersøgelse med det formål blandt andet at vurdere, om uddannelsesinstitutionernes bevillinger påvirkes på en sådan måde, at det svækker kvaliteten af undervisningen, samt erfaringer med ordningen, herunder fx anvendelsen af positiv- og negativlister.

Den faktiske studieaktivitet følges løbende, og der vil på baggrund af den faktiske studieaktivitet, som er omfattet af ordningen, ske en samlet vurdering af de økonomiske konsekvenser af lovforslaget i 2009.

10. Høring

Lovforslaget har været i høring hos følgende myndigheder, organisationer m.v.:

Akademikernes Centralorganisation (AC), Bestyrelsesforeningen for Social og Sundhedsskoler (B-SOSU), Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforening (BUPL), C3, CIRIUS, CVU-Bestyrelsesforening, CVU-Rektorkollegiet, Danmarks Erhvervspædagogiske Læreruddannelse, Danmarks Erhvervsskoleforening, Danmarks Evalueringsinstitut, Danmarks Forvaltningshøjskole, Danmarks Journalisthøjskole, Dansk Jurist- og Økonomforbund (DJØF), Danmarks Konservative Studerende, Danmarks Liberale Studerende, Danmarks Lærerforening, Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Dansk Byggeri; Dansk erhverv, Dansk Handel og Service (DHS), Dansk Industri (DI), Dansk Magisterforening, Dansk Metal, Dansk Teknisk Lærerforbund, Danske Landbrugsskoler, Danske Regioner, Danske Studerendes Fællesråd, Datatilsynet, Den Grafiske Højskole, Ergoterapeuternes Rektorforsamling, Erhvervsakademirådet, Erhvervsskoleledere i Danmark, Erhvervsskolernes Bestyrelsesforening, Erhvervsskolernes Elevorganisation, Forbundet af Offentlige Ansatte (FOA), Foreningen af Skoleledere ved de tekniske skoler (FS), Foreningen af Universitets- og Handelshøjskolestuderende, Foreningen for Frie Samarbejdende MVU-institutioner, Frederiksberg Kommune, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Gymnasiernes Bestyrelsesforening, Handel, Transport og Serviceerhvervene (HTS-A), Handelsskolernes Bestyrelsesforening, HK/Kommunal, HK/Stat, Interesseorganisationen for handelsskolernes ledere (HFI), Jordemoderuddannelsens Rektorforening, Kommunernes Landsforening, Kulturministeriets Rektorer, Københavns Kommune, Landsorganisationen i Danmark (LO), Lærerseminariernes og pædagogseminariernes bestyrelsesforeninger, Lærerseminariernes Rektorforsamling, Lærerstuderendes Landskreds, MVU-rådet, Nævnet om Støtteberettigende Uddannelser i Udlandet, Pædagogseminariernes Rektorforsamling, Pædagogstuderendes Landssammenslutning, Radiografuddannelsens Rektorforsam-

ling, Rektorforsamling for bioanalytikeruddannelser, Rektorforsamlingen for de Sociale Højskoler, Rektorforsamlingen for Sygeplejerskeuddannelsen, Rektorforsamlingen for Teknika, Rektorforsamlingen ved håndarbejdsseminarierne, Rektorkollegiet, Rigsrevisionen, Sammenslutningen af ledere ved skolerne for de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser, Studierådet for Ingeniørstuderende i Danmark, Suhr's Seminarium, SU-rådet, Sygeplejestuderendes Landssammenslutning og VUC Bestyrelsesforening.

Vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Sparede taxametertilskud på ca. 16,0 mio. kr. vedr. aktivitet i år 2008, ca. 47,6 mio. kr. vedr. aktivitet i år 2009 og ca. 56,5,0 mio. kr. vedr. aktivitet i år 2010 og i årene herefter.	En udgift til udlandsstipendier på ca. 25,3 mio. kr. i år 2008 og 61,0 mio. kr. i år 2009.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Administration af den nye ordning kræver engangsudgifter til IT-udvikling på 1,3 mio. kr. i øvrig drift i 2007 og 0,7 mio. kr. i øvrig drift 2008. Administrationen af ordningerne skønnes at indebære driftsudgifter på 0,7 mio. kr. i 2008, hvoraf løn udgør 0,6 mio. kr. I 2009 og herefter skønnes driftsudgifterne at udgøre 1,6 mio. kr., hvoraf løn udgør 1,1 mio. kr.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

SU-lovens afsnit I regulerer uddannelsesstøtte til uddannelse indtil kandidatgrad eller magisterkonferensgrad (SU), mens afsnit II regulerer uddannelsesstøtte til ph.d.-studiet inden opnåelse af kandidatgrad. Med det foreslåede nye afsnit I a udvides uddannelsesstøtten med en særlig, øremærket form for uddannelsesstøtte, nemlig et udlandsstipendium på indtil to år til studieophold i udlandet som led i en dansk videregående uddannelse eller til en hel uddannelse på kandidatniveau i udlandet. Den foreslåede ændring af § 1 er en konsekvens heraf.

Til nr. 2

Ændringen er en redaktionel ændring som følge af indførelsen af Nemkonto ved lov nr. 1203 af 27. december 2003 om offentlige betalinger m.v.

Til nr. 3

Til § 46 a

Til stk. 1

Det foreslås, at studerende, der har ret til SU til studieophold i udlandet som led i en dansk videregående uddannelse, vil kunne få tilskud til betaling af studieafgiften til uddannelsesinstitutionen i udlandet i form af et udlandsstipendium. Betingelserne for ret til SU til studieophold i udlandet fremgår af SU-bekendtgørelsens § 65, der har hjemmel i lovens § 3, stk. 6. Heraf følger, at den studerende skal have ret til SU til den danske uddannelse, som den studerende er indskrevet på, og at den danske uddannelsesinstitution har godkendt, at studieopholdet er en del af den danske uddannelse – i praksis, at den danske uddannelsesinstitution, inden studieopholdet i udlandet påbegyndes, har godkendt, at studieopholdet er fuldt meritgivende i den danske uddannelse.

Retten til SU til den danske uddannelse, som den studerende er indskrevet på, er betinget af, at den studerende opfylder betingelserne i lovens § 2 og har klip eller slutlånssrater tilbage til uddannelsen, jf. lovens kapitel 5. Den studerende skal således opfylde blandt andet aldersbetingelsen for SU, være dansk statsborger eller i støttemæssige henseende kunne ligestilles hermed, må ikke være erklæret studieinaktiv eller modtage anden offentlig støtte, der tilsigter at dække leveomkostningerne, og skal have mindst ét klip eller én slutlånssrate tilbage til uddannelsen i Danmark. Om slutlån henvises til bemærkningerne til den foreslåede § 46 d, stk. 3.

Har den studerende aldrig søgt om SU til den uddannelse i Danmark, som studieopholdet er et led i, vil det være nødvendigt at indgive ansøgning herom samtidig med ansøgningen om udlandsstipendium, for at uddannelsesinstitutionen eller styrelsen vil kunne afgøre, om den studerende har ret til SU. Ønsker den studerende ikke SU, er det muligt at fravælge støtten allerede i forbindelse med ansøgningen.

Det foreslås, at studerende, der har ret til SU til en videregående uddannelse på kandidatniveau i udlandet, ligeledes kan få udlandsstipendium. Betingelserne for SU til uddannelser i udlandet fremgår af lovens § 2, stk. 3, og § 4, stk. 1, samt SU-bekendtgørelsens §§ 53-64. Heraf følger det blandt andet, at den studerende ud over de forannævnte almindelige betingelser for at få SU, skal have haft et sammenhængende ophold i Danmark i mindst 2 år inden for de sidste 10 år forud for ansøgningstidspunktet, og at styrelsen har godkendt, at uddannelsen i udlandet giver ret til uddannelsesstøtte, jf. SU-bekendtgørelsen § 62, stk. 1.

Afgørelse om ret til SU træffes af styrelsen efter ansøgning fra den studerende, jf. lovens § 2 og regler fastsat i medfør heraf. Efter lovens § 42 kan undervisningsministeren dog bestemme, at de afgørelser, som styrelsen kan træffe, helt eller delvist henlægges til uddannelsesinstitutionerne. En lang række uddannelsesinstitutioner med videregående uddannelser er bemyndiget til at træffe afgørelse om ret til SU for studerende, der er indskrevet på uddannelsesinstitutionen. Disse uddannelsesinstitutioner vil således også være bemyndiget til at træffe afgørelse om, hvorvidt en studerende opfylder betingelserne i den foreslåede § 46 a, stk. 1, nr. 1, om udlandsstipendium til studieophold, mens styrelsen i alle tilfælde træffer afgørelse om, hvorvidt den studerende opfylder betingelserne i den foreslåede § 46 a, stk. 1, nr. 2, om udlandsstipendium til videregående uddannelser på kandidatniveau.

Til stk. 2

Undervisningsministeren kan efter forhandling med ministeren for videnskab, teknologi og udvikling og kulturministeren fastsætte regler om, hvilke hele uddannelser i udlandet på kandidatniveau der kan gives udlandsstipendium til. Det er hensigten blandt andet at fastsætte regler om, at uddannelser på de udenlandske uddannelsesinstitutioner, der fremgår af en offentliggjort positivliste, kan udløse ret til udlandsstipendium som tilskud til betaling af studieafgiften, jf. i øvrigt de almindelige bemærkninger afsnit 3.1.2.

Til stk. 3

Det foreslås, at studieophold som led i uddannelser under kulturministerens og økonomi- og erhvervsministerens områder kun omfattes af udlandsstipendieordningen efter aftale mellem undervisningsministeren og kulturministeren eller økonomi- og erhvervsministeren.

Til § 46 b

Til stk. 1

Det foreslås, at udlandsstipendiet højst kan gives i to år i en uddannelsesperiode, der svarer til 120 ECTS-point (European Credit Transfer System), hvor 30 point svarer til ét semester. Studerende ved uddannelser i Danmark, der er udbudt efter bestemmelserne i lov om korte videregående uddannelser (erhvervsakademiuddannelser), kan dog højst få udlandsstipendium i ét år i en periode, der svarer til 60 ECTS-point, til meritgivende studieophold på en uddannelsesinstitution i udlandet, jf. den foreslåede § 46 c.

Til stk. 2

Det foreslås, at den studerende selv kan vælge, om de to år med udlandsstipendium skal bruges til studieophold i udlandet eller til uddannelse på kandidatniveau i udlandet. Har den studerende således valgt at benytte udlandsstipendium svarende til ét semester eller 30 ECTS-point i forbindelse med et studieophold som led i en dansk videregående uddannelse, har den studerende kun mulighed for at få udlandsstipendium til uddannelse i udlandet på kandidatniveau svarende til tre semestre eller 90 ECTS-point.

Til § 46 c

Til stk. 1

Der foreslås, at udlandsstipendiet som tilskud til betaling af studieafgiften ved studieophold i udlandet som led i en dansk videregående uddannelse gives i en periode, der svarer til det antal ECTS-point, som uddannelsesinstitutionen på forhånd har godkendt som meritgivende i uddannelsen i Danmark, jf. bemærkningerne til den foreslåede § 46 a, stk. 1. Udlandsstipendiet kan dog højst gives i en periode på to år, jf. bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i § 46 b.

Til stk. 2

Med bestemmelsen foreslås det, at udlandsstipendium som tilskud til betaling af studieophold i udlandet som led i en dansk videregående uddannelse svarer til den faktiske studieafgift, som kræves for opholdet på den udenlandske uddannelsesinstitution. Dog kan udlandsstipendiet ikke overstige det tilskud eller den bevilling, som den danske uddannelsesinstitution modtager fra staten for en studerende, der er optaget på uddannelsen.

Udlandsstipendium er skattefrit efter reglerne i ligningslovens § 7 K, stk. 3, hvorefter legater til dækning af dokumenterede udgifter i forbindelse med studierejser i udlandet er indkomstskattefrie, når de udgifter, der dækkes, er faktisk betaling af undervisningsafgifter. Skattefriheden for udlandsstipendiet er således betinget af, at det rent faktisk gives som tilskud til betaling af studieafgiften. Dette krav er ifølge ligningslovens § 7 K, stk. 7, ikke opfyldt, hvis tilskud fra andre, der er øremærket til helt eller delvist at dække samme studieafgift, ikke fratrækkes i udlandsstipendiet. Det foreslås derfor, at tilskud til betaling af studieafgiften fra andre, fx fra en privat fond, fradrages i den faktiske studieafgift, der herefter sættes i forhold til det forannævnte statstilskud eller bevilling.

Til stk. 3.

Den foreslående bemyndigelse til at fastsætte regler om opgørelsen af studieafgiften tænkes anvendt til at bestemme, at udlandsstipendiet alene skal dække de dele af studieafgiften, som statstilskuddet eller bevillingen dækker i Danmark. Det vil sige, at betaling for bolig, forsikring m.v. ikke medtages i den faktiske studieafgift. Endvidere foreslås det, at undervisningsministeren kan fastsætte regler om statstilskuddet eller bevillingen og herunder bestemme, hvilke statstilskud eller eventuelt hvilke dele af bevillingen, der skal indgå i beregningen af udlandsstipendiet. Det er hensigten, at statstilskud til undervisning, fællesfunktioner og bygninger og de tilsvarende bevillinger skal lægges til grund for beregningen af udlandsstipendiet. Det foreslås, at undervisningsministeren kan fastsætte regler om, at uddannelsesinstitutionen træffer den endelige

administrative afgørelse om, hvilke statstilskud eller eventuelt hvilke dele af bevillingen der skal indgå i beregningen af udlandsstipendiet.

Til § 46 d

Til stk. 1

Udlandsstipendiet som tilskud til betaling af studieafgift til uddannelse i udlandet på kandidatniveau gives for den periode, som den udenlandske uddannelse er normeret til, dog højst i en periode på to år, jf. bemærkningerne til § 46 b. Dette er også udgangspunktet, hvis uddannelsen i udlandet er normeret til andet end 30 ECTS-point pr. semester. Det vil sige, at det forudsættes, at der eksempelvis til en uddannelse i udlandet, der er normeret til tre semestre og 110 ECTS-point, højst kan gives udlandsstipendium svarende til 90 ECTS-point.

Til stk. 2

Med bestemmelsen foreslås det, at udlandsstipendium som tilskud til betaling af uddannelse på kandidatniveau i udlandet svarer til den faktiske studieafgift, som kræves for opholdet på den udenlandske uddannelsesinstitution. Dog kan udlandsstipendiet ikke overstige det tilskud eller den bevilling, som en dansk uddannelsesinstitution modtager for en tilsvarende uddannelse. Hvis den studerende har fået tilskud til betaling af studieafgiften fra andre, fx fra en privat fond, fradrages sådant et øremærket tilskud i den faktiske studieafgift, der herefter sættes i forhold til det forannævnte statstilskud eller bevilling, jf. bemærkningerne til den foreslåede § 46 c, stk. 2.

Til stk. 3

Som det fremgår af lovens afsnit I har SU til videregående uddannelser tre former, nemlig stipendium, studielån og slutlån. Den studerende kan efter nærmere fastsatte vilkår få SU i studietiden, hvor SU beregnes og udbetales med et beløb pr. kalendermåned. Stipendium og studielån betegnes samlet som månedlige klip og slutlån som månedlige slutlånsrater. Et klip skal altid indeholde stipendium, men kan også omfatte studielån. Den studerende kan fravælge klip for en eller flere måneder. Der kan højst gives 70 klip (rammen) til videregående uddannelse. Rammen kan dog udvides, hvis den studerende opfylder betingelserne herfor. Den studerende kan få slutlån i indtil 12 måneder inden for de sidste 12 måneder af uddannelsen, hvis den studerende har brugt alle de klip, der kan tildeles til uddannelsen. Tildelingen sker på grundlag af en vurdering af, om den studerende kan afslutte uddannelsen inden for 12 måneder. Slutlån forrentes, administreres og tilbagebetales på samme vilkår som studielån.

For at få ret til udlandsstipendium foreslås det fastsat som et krav, at den studerende ved uddannelsens begyndelse har et antal klip eller slutlånsrater til rådighed, der svarer til mindst 5 klip eller slutlånsrater for hver 30 ECTS-point, som perioden med udlandsstipendium svarer til. For at få ret til udlandsstipendium til en toårig uddannelse på kandidatniveau i udlandet (svarende til 120 ECTS-point) er det således et krav, at den studerende har mindst 20 klip eller slutlånsrater til rådighed. Hvis antallet af ECTS-point, som perioden med udlandsstipendium svarer til, ikke umiddelbart er deleligt med 30, agtes der afrundet til fordel for den studerende. Kravet om, at den studerende skal have SU tilbage til uddannelsen i udlandet, er med til at sikre, at uddannelsen i udlandet ikke bliver studietidsforlængende for den samlede bachelor- og kandidatuddannelse, herunder at den studerende ikke tager en kandidatuddannelse i Danmark med fuld SU og herefter en ny kandidatuddannelse i udlandet med udlandsstipendium.

Til stk. 4

Den foreslående bemyndigelse til at fastsætte regler om opgørelsen af studieafgiften tænkes anvendt til at bestemme, at udlandsstipendiet alene skal dække de dele af studieafgiften, som statstilskuddet eller bevillingen til en tilsvarende uddannelse i Danmark dækker. Det vil sige, at betaling for bolig, forsikring m.v. ikke medtages i den faktiske studieafgift. Endvidere foreslås det, at undervisningsministeren kan fastsætte regler om tilskuddet eller bevillingen, og herunder kan bestemme, hvilke statstilskud eller eventuelt hvilke dele af bevillingen der skal indgå i beregningen af udlandsstipendiet. Det er hensigten, at tilskud til undervisning, fællesfunktioner og bygninger og de tilsvarende bevillinger skal lægges til grund for beregningen af udlandsstipendiet.

Til § 46 e

Til stk. 1

For at undgå misbrug af ordningen foreslås det, at udlandsstipendiet tildeles foreløbigt, når den studerende opfylder betingelserne herfor, jf. bemærkningerne til den foreslående § 46 a og – for så vidt angår udlandsstipendium til en hel uddannelse på kandidatniveau i udlandet - § 46 d, stk. 3.

Den endelige tildeling sker først, når den studerende ved kvittering eller lignende har dokumenteret, at studieafgiften til studieopholdet eller uddannelsen på kandidatniveau er betalt til den udenlandske uddannelsesinstitution.

Udlandsstipendium, der ikke kan tildeles endeligt, kræves tilbagebetalt på samme vilkår som anden uddannelsesstøtte, der ikke kan tildeles endeligt, jf. lovens § 31, og regler fastsat i medfør heraf. Det betyder blandt andet, at udlandsstipendiet skal betales tilbage senest den 1. i den måned, der følger 2 måneder efter, at tilbagebetalingskravet er rejst. Økonomistyrelsen kan dog bestemme en afdragsordning over en periode på højst 3 år. Det til enhver tid skyldige beløb, herunder misligholdt gæld, forrentes med en årlig rente, der svarer til den, der følger af lov om renter ved forsinket betaling. Renten tilskrives månedligt.

Til stk. 2

Med den foreslående bemyndigelse til at fastsætte regler om betingelserne for den endelige tildeling af udlandsstipendium er det hensigten blandt andet at fastsætte regler om frister for den studerendes indsendelse af dokumentation for betaling af studieafgiften.

Til § 46 f

Udlandsstipendium foreslås udbetalt til den studerendes Nemkonto, jf. bemærkningerne til nr. 2.

Det foreslås endvidere, at undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om udbetalingen af udlandsstipendium, herunder om udbetalingsterminer. Det er hensigten blandt andet at fastsætte regler om, at udlandsstipendium normalt højst kan udbetales for ét år ad gangen, og at udlandsstipendium som udgangspunkt udbetales i terminer svarende til, hvornår den konkrete uddannelsesinstitution i udlandet forlanger studieafgiften betalt. Forlanger uddannelsesinstitutionen i udlandet således studieafgiften betalt inden starten af hvert semester, udbetales udlandsstipendiet halvårligt.

Det er desuden hensigten at fastsætte regler om, at udbetaling af udlandsstipendium til uddannelsens eller studieopholdets andet år gøres afhængig af den studerendes studiefremdrift, så der ikke udbetales udlandsstipendium til samme uddannelsesdel mere end én gang.

Til § 46 g

Til stk. 1

Det foreslås, at styrelsen kan indhente oplysninger fra skattemyndighederne og andre offentlige myndigheder eller private organisationer til brug for afgørelse om ret til udlandsstipendium. Det drejer sig blandt andet om oplysninger fra uddannelsesinstitutionerne om perioder med udlandsstipendium i tidligere uddannelse, oplysninger om tilskud til betaling af studieafgift fra anden side og oplysninger om forhåndsgodkendelse af merit.

Til stk. 2

Uddannelsesinstitutionerne bistår efter lovens § 43 og regler fastsat i medfør heraf styrelsen ved tildeling af SU. Denne bistand består blandt andet i en pligt til at vejlede de studerende om SU. Da udlandsstipendium fungerer i samspil med SU og derfor også er omfattet af uddannelsesinstitutionernes vejledningsforpligtelse, foreslås det, at styrelsen også kan videregive oplysninger om studerende til uddannelsesinstitutioner og andre offentlige myndigheder, hvis oplysningerne er nødvendige for at sikre en korrekt vejledning om udlandsstipendium. Der vil blandt andet blive tale om at videregive oplysninger om perioden for tildeling af udlandsstipendium.

Til stk. 3

Med den foreslåede bemyndigelse er det hensigten at fastsætte regler om adgang til at indhente oplysninger efter stk. 1 og 2 og herunder at fastsætte, hvilke oplysninger der skal gives i elektronisk form, indhold og udformning af ansøgninger, ansøgningsfrister og krav til den studerendes dokumentation for optagelse, studieafgift, tilskud til betaling af studieafgiften fra andens side og studiefremdrift.

Til stk. 4

Bestemmelsen, der svarer til lovens § 41, er nødvendig, dels fordi tildeling af udlandsstipendium knytter sig til retten til SU, dels fordi udlandsstipendium, der ikke kan tildeles endeligt tilbagebetales, administreres og forrentes på samme måde som anden uddannelsesstøtte, der ikke kan tildeles endeligt, jf. lovens § 31 og regler fastsat i medfør heraf. Det er således et krav, at modtagere af udlandsstipendium kan identificeres på samme måde som SU-modtagere.

Til § 46 h

Den foreslåede bestemmelse afskærer klageadgangen for de afgørelser, som styrelsen træffer efter det foreslåede afsnit I a. Dog kan følgende afgørelser, som styrelsen træffer, indbringes for Ankenævnet for Uddannelsesstøtte:

- Afgørelser om hvorvidt den studerende har ret til SU til studieophold i udlandet efter SU-bekendtgørelsens § 65 eller til en hel uddannelse på kandidatniveau efter lovens § 4, stk. 1, og regler fastsat i medfør heraf, jf. den foreslående § 46 a, stk. 1.
- Afgørelser om, hvorvidt den studerende opfylder betingelsen om at skulle have et vist antal stipendieklip eller slutlånsrater til rådighed for at få ret til udlandsstipendium til en hel uddannelse på kandidatniveau, jf. den foreslående § 46 d, stk. 3.
- Afgørelser om forrentning og tilbagebetaling af udlandsstipendium, der ikke kan tildeles endeligt som følge af manglende dokumentation for betaling af studieafgiften, jf. § 46 e, stk. 1.

Har styrelsen efter lovens § 42 bemyndiget en uddannelsesinstitution til at træffe afgørelse om retten til SU kan den studerende klage til styrelsen over uddannelsesstedets afgørelser efter lovens § 42, stk. 2.

Til § 2

Til stk. 1

Loven foreslås at træde i kraft den 1. juli 2007.

Til stk. 2

Loven finder anvendelse for studerende, der begynder på et studieophold i udlandet eller en hel uddannelse på kandidatniveau i udlandet den 1. august 2008 eller senere.

Til § 3

Det foreslås, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, der har egne støttesystemer for studerende ved færøske og grønlandske uddannelsesinstitutioner.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I lov om statens uddannelsesstøtte (SU-loven), jf. lovbekendtgørelse nr. 628 af 23. juni 2005, som ændret ved § 1 i lov nr. 312 af 19. april 2006, § 21 i lov nr. 404 af 8. maj 2006 og § 8 i lov nr. 516 af 7. juni 2006, foretages følgende ændringer:

§ 1. Uddannelsessøgende kan få statens uddannelsesstøtte (SU) til uddannelse indtil kandidatgrad eller magisterkonferensgrad og til ph.d.-studium indtil opnåelse af kandidatgrad.

Stk. 2. Uddannelsesaktiviteter efter lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v. og efter § 5 i lov om universiteter (universitetsloven) giver ikke ret til uddannelsesstøtte.

Stk. 3. Uddannelsesstøtte til uddannelse indtil kandidatgrad eller magisterkonferensgrad administreres af Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte (styrelsen).

Stk. 4. Uddannelsesstøtte til ph.d.-studium administreres af den enkelte stipendiegiver, jf. § 48.

1. § 1, stk. 3, ophæves og i stedet ind sættes:

»*Stk. 3.* Uddannelsessøgende kan få uddannelsesstøtte i form af udlandsstipendium til studieophold i udlandet som led i en dansk videregående uddannelse eller til en hel uddannelse på kandidatniveau i udlandet, jf. afsnit I a.

Stk. 4. Uddannelsesstøtte til uddannelse indtil kandidatgrad eller magisterkonferensgrad samt udlandsstipendium til studieophold i udlandet som led i en dansk videregående uddannelse eller til uddannelse på kandidatniveau i udlandet administreres af Styrelsen for Statens Uddannelsesstøtte (styrelsen).«

Stk. 4 bliver herefter stk. 5.

§ 12. ---

Stk. 2. Uddannelsesstøtten udbetales forud i månedlige rater til støttemodtagerens konto i et pengeinstitut i Danmark. Første rate af studielån og slutlån udbetales dog tidligst, når det underskrevne lånebevis eller lånebevis med digital signatur eller anden sikker personidentifikation, jf. § 43 a, stk. 1, er modtaget i styrelsen.

2. I § 12, stk. 2, 1. pkt., ændres »konto i et pengeinstitut i Danmark« til: »Nemkonto«.

